POST-DEMOKRATİK BİR SİYASİ HAREKET OLARAK KORSAN PARTİ

Murat YİĞİT[1]

Geliş: 02.05.2021 / Kabul: 25.08.2021
DOI: 10.29029/busbed.931316

Öz

Neoliberal ekonomi politikaları doğrultusunda yaşanan çok boyutlu dönüşüm, siyasi aktörler ve ekonomik elit arasında bağımlılığa yol açan bir politik düzen inşa etmiştir. Bu şekilde sıradan vatandaşların karar alma mekanizmalarından dışlandığı koşullar ortaya çıkmıştır. Sosyal devletin zayıflaması, toplumun geniş kesimlerinin hoşnutsuzluğuna ve siyasete karşı güvensizliğe yol açmaktadır. Ayrıca seçmenlerin, bu güvensizliğe bağlı olarak seçime katılım oranlarında düşüş gözlemlenmektedir. Geleneksel siyasi parti sistemleri çöküşe sürüklenmektedir. Colin Crouch tarafından "post-demokrasi" olarak tanımlanan bu süreç, yeni siyasi hareketlerin ortaya çıkışına zemin hazırlamıştır. Popülist siyaset aynı zeminde yükselmektedir. Yeni arayışlara yönelen seçmen kitlelerinin siyasete katılım ve örgütlenme biçimlerinde de değişimler olabilmektedir. Yeni politik hareketler arasında özel bir yere sahip olan Korsan Parti, demokrasinin mevcut sorunları ve geleceği hakkında çeşitli iddialara ve önerilere sahiptir. Dijitalleşmeyi hibrid bir siyasi katılım ve temsil için kullanmayı vaad eden Korsan Parti'nin en önemli teklifi akışkan demokrasi modeli olacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Neoliberalizm, Post-demokrasi, Korsan Parti, akışkan geribildirim, dijitalleşme.*

[1] Arş. Gör. Dr., İstanbul Ticaret Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, myigit@ticaret.edu.tr, ORCID: https://orcid.org/0000-0001-6544-7338.

THE PIRATE PARTY AS A POST-DEMOCRATIC POLITICAL MOVEMENT

Abstract

The multidimensional transformation in neoliberal economic policies has built a political order leading to dependence between political actors and the economic elite. In this way, conditions emerged in which ordinary citizens were increasingly excluded from decision-making mechanisms. The weakening of the social state causes public discontent and distrust over politics. In addition, due to this distrust of the voters, a decrease is observed in the turn-out rates. Traditional political party systems are leading to collapse. This process, defined by Colin Crouch as "post-democracy," laid the groundwork for the emergence of new political movements. Populist politics is rising under the same circumstances. As a result of new political searches, there may be changes in participation in politics and organization. The Pirate Party, which has a special place among the new political movements, has various claims and suggestions about the current problems and future of democracy. The most significant proposal of the Pirate Party, which promises to use digitalization for hybrid political participation and representation, is a liquid democracy model.

Keywords: *Neoliberalism, Post-democracy, Pirate Party, Liquid Feedback, digitalization.*

Giriş

2010'ların ikinci yarısında üniversite ve medya çevreleri tarafından çoğunlukla popülizmin yükselişi ve demokrasinin geleceği tartışılmıştır. Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan 2016 seçimlerinde Donald Trump'ın başkan seçilmesinin bu tartışmalar üzerindeki payı oldukça büyüktür. Sağ ve sol popülizmlerin davranış biçimlerini sınıflandırmak, temsilcileri olan siyasi partilerin konumlarını analiz etmek bu doğrultuda gitgide önemli hale gelmiştir. Yeni siyasi hareketler, yeni siyasi partiler ve hatta parti sistemlerinin dönüşümü kadar bu partilerin ortaya çıktığı sosyal ve siyasi ortamın oluşum süreci de ilgi görmektedir. Tanımı itibariyle ele alındığında "halk kitleleri adına müesses nizama ve yozlaşmış elitlerine karşıtlık" olarak karşımıza çıkan popülizmin oldukça geniş bir kritik çerçeveye sahip olduğu anlaşılmaktadır (Munro, 2021). Geniş çerçevede itiraz edilen bu düzenin nasıl oluştuğu, siyasete nasıl etki ettiği ve günümüzde yeni siyasi hareketlerin ve partilerin oluşumunda nasıl bir role sahip olduğu pek çok cevap ortaya çıkmıştır ve çıkmaya devam etmektedir. Siyasetin dönüşümünü, neoliberalizmin önce ekonomi, sonra da siyasete hâkim

olmasıyla açıklayan Colin Crouch'un "post-demokrasi" teklifi bu cevaplar arasında yer almaktadır. Son yıllarda Türkçe literatürde bu dönüşüm sürecini post-demokrasi üzerinden açıklayan yayınlar (Keskin, 2017; Koç, 2019) az da olsa görülmektedir.

Siyasetçiler ve sermaye sahipleri lehine geliştiği düşünülen söz konusu dönem aynı zamanda teknolojik gelişmelerin ve dijitalleşmenin hızlandığı, sosyal medya araçlarının ortaya çıktığı bir zaman dilimine tekabül etmektedir. Günümüzde görülen yeni siyasi hareketlerin, örneğin Korsan Parti'nin söylem ve pratikleri elbette bu koşullardan etkilenerek biçimlenmiştir. Korsan Parti özelinde hukuk, bilişim, iletişim alanlarında çalışmalar yayınlanmış; açık erişim, internet kullanım özgürlüğü, fikri mülkiyet ve demokrasinin yeni pratikleri ele alınmıştır (Işık & Işık, 2021; Kavoğlu, 2013; İkiz, 2013). Bu çalışmada ise yeni siyasi hareketler arasında kendisine münhasır bir yer edinmiş, sol popülist bir örnek olan Korsan Parti'yi Crouch'un post-demokrasi perspektifinden analiz etmek amaçlanmaktadır. Crouch'un post demokrasi çerçevesinde yaptığı çıkarımların Korsan Parti'nin söylem ve pratiklerindeki izdüşümleri şaşırtıcı bir uyum arz etmektedir. Neoliberal çağda siyaset ve sermaye yakınlaşmasının demokraside katılım ve temsiliyet krizi doğurduğu fikrinden beslendiği görülen Korsan Parti, kendi özgün hikayesiyle Crouch'u doğrulamaktadır. Ayrıca siyasi mücadelesini dijital ve fikri mülkiyet karşıtlığı üzerine kurması, likid demokrasi gibi bir modeli savunması da aynı çerçeve içinde tutarlı bir görüntü vermektedir. Yeni siyasi partilerin, parti sistemi dönüşümlerinin, dijitalleşmenin demokrasi üzerindeki etkisinin, demokrasinin yeni pratiklerinin krizlerin kökenleriyle birlikte tartışılmasına katkıda bulunmak yine bu çalışmanın amaçları arasındadır.

Post-demokratik sürece karşı bir reaksiyon olarak ortaya çıkan, özgün ve farklı bir siyasi hareket arz eden Korsan Parti'yi bu çerçevede anlamak ve anlamlandırmak bu makalenin nihai hedefi olacaktır. Crouch'un önermeleri temelinde Korsan Parti gibi bir hareket nasıl anlaşılmalıdır? Neoliberal düzen, devlet-vatandaş ilişkisi ve siyasi parti sisteminin dönüşümü açısından bu hareket nasıl bir tavır ve tarzla, ne tür bir boşluğu doldurmaktadır? Demokrasinin geleceği açısından çıkış teklifi nedir? Bu makale ile sorgulamalara katkı yapılacaktır. İlk defa İsveç'te ortaya çıkan Korsan Parti, zamanla tüm Avrupa'ya yayılmış ve etkin hale gelmiştir. Dolayısıyla siyasette etkinliğe sahip tim Korsan Parti'ler bu çalışmanın kapsamındadır. Korsan Parti hareketinin uluslararası bir etkinlik kazanması katılım, temsiliyet ve dijital/fikri mülkiyet gibi tartışma alanlarını yaygınlık kazandığını da göstermektedir. Çalışmayı özgün kılan iki

unsurdan biri anılan sorunların uluslararası boyutunun vurgulanması, diğeri ise demokrasinin yeni siyasi dönemdeki krizini post-demokrasi teorisi ve Korsan Parti örneğiyle açıklama çabası taşımasıdır.

1. (Neo)Liberal Demokrasinin Krizi ve Siyasete Güven Sorunu

Demokrasinin içine düştüğü buhran bugün pek çok yeni olgu ve siyasi hareketle tebarüz etse de demokrasi krizlerine dair tartışmalar çok daha eskilere dayanmaktadır. Carl Schmitt, liberal demokrasinin tecessüm ettiği parlamentarizmi, demokrasinin asıl buhranı olarak görüp eleştirmiştir. Schmitt'e (2014: 41-42) göre demokrasi, halkın egemenliği ve kamunun ortak yararına ilişkin bir dizi özdeşliğe dayanmaktadır. Yöneten ve yönetilenlerin, devlet ve yasanın, vekil ile halkın özdeşliği gibi argümanlar demokrasi fikrini inşa etmektedir. Schmitt, liberal düşüncenin temelleri arasında yer alan bireycilik olgusunun demokrasiyi kuran özdeşliklerle taban tabana zıt olduğunu iddia eder. Parlamenter demokrasinin krizi, bir temsiliyet krizidir (Karaaslan, 2018: 192-193). Bu temsiliyet krizini meydana çıkaran ise parlamentarizmin kamusal müzakere ve şeffaflık gibi prensipleridir, zira parlamenter demokrasinin sağladığı vekalet sistemi içinde birer zorunluluk olarak düşünüldüğünde bu gibi prensipler halkın iradesinin iktidara yansıtılmasını sınırlayacaktır (Schmitt, 2014: 51-79). Halk egemenliği ve radikal demokratik değerler arasında bu şekilde paradoksal bir ilişki açığa çıkmaktadır:

"Demokrasinin, kendisinin ortadan kaldırılması için kullanılması tehlikesi ortaya çıkarsa, radikal demokrat, bir karar vermek zorundadır: ya çoğunluğa karşı da demokrat kalacaktır ya da demokrat olmaktan vazgeçecektir. Demokrasi, kendi içinde barındırdığı değerlerden birinin içeriğine büründüğü anda, her ne pahasına olursa olsun (şekli anlamda) demokrat kalınamaz. Bu çarpıcı bir olgu ve gerekliliktir; asla soyut bir diyalektik veya sofistçe bir oyun değil" (Schmitt, 2014: 43).

Schmitt'in iddiaları, hiç şüphesiz içinde yaşadığı toplumun ve çatışma halinde olduğu dünyanın güncel meselelerinden besleniyordu. Nazi Almanyası'nın mutlak mağlubiyetiyle sona eren İkinci Dünya Savaşı'nın neticelerinden biri de kurulan 'yeni dünya düzeni' ile bu iddiaların artık rafa kaldırılmasıydı. Siyasi olarak kazanan liberal demokrasi oluyordu. 21. yüzyıla kadar Schmitt'in önermeleri demokrasi tartışmalarında tekrar tekrar gündeme gelmeyi sürdürdü. Chantal Mouffe bunu "Schmitt'le birlikte, Schmitt'e karşı" şeklinde ifade eder (Mouffe, 2015: 14).

Yirmi birinci yüzyılın ilk çeyreğinde yeniden alevlenen "demokrasinin krizi" tartışmalarında Schmitt'in sık sık gündeme gelmesi bir tesadüf değildir, söz konusu krizin bu kez başka koşullar altında yeni bir temsiliyet krizi olduğu söylenebilir. Popülizmin yükselişine yönelik ilginin, onun kökenlerine çok az sirayet etmesi temsiliyet sorununun gözden kaçırılmasına neden olmaktadır. 1970-1980 döneminde dünyayı etkisi altına almaya başlayan neoliberal politikaların ekonomi kadar siyaseti de dönüştürdüğü, devlet ve vatandaş kimliklerini, ilişkilerini başka bir boyuta taşıdığı asla gözden kaçırılmaması gereken bir gerçeğe işaret eder. Sermaye-iktidar ilişkilerinin bağımlılık düzeyine erişmesi, elitler ve halk arasındaki mesafenin her zamankinden çok daha fazla açılması ile vatandaşlarda oluşan hoşnutsuzluk neo-liberal dönemin sonuçları arasındadır. Öncelikle 'demokrasinin krizi' teşhisini ortaya çıkaran semptomlar şu şekilde özetlenebilir: 1) Geleneksel parti sisteminin aşınması ve/ya dağılması, 2) Yabancı düşmanı, ırkçı ve aşırı milliyetçi siyasi parti ve hareketlerin yükselişi, 3) Kamuoyu araştırmalarında "demokrasi"ye verilen desteğin giderek azalması (Przeworski, 2019: 83-102). 2017 yılında Fransa'da Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde geleneksel siyasi düzenin temsilcileri olan merkez sağ (Cumhuriyetçiler) ve merkez solun (Sosyalistler) tasfiye olması ve marjinal aşırı sağ parti Ulusal Cephe lideri Marine Le Pen ile henüz birkaç aylık bir siyasi hareket olan En Marche'ın lideri Emmanuel Macron'un ikinci tura kalmaları şaşırtıcı ama anlamlı bir tabloyu ortaya çıkarmaktadır. V. Cumhuriyet boyunca siyaseti domine eden merkez partilerin iflası, halkın tepkisinin boyutlarını göstermekteydi. Dahası seçim coğrafyasına bakıldığında, Macron'un metropollerde ve Le Pen'in kırsaldaki hakimiyeti açıkça ortaya çıkıyordu (Camille, 2017). Dolayısıyla ilgili seçimler sosyo-coğrafi bir ayrışmayı da ortaya koyar. Kırsal kesim ve büyük şehirler arasında bir kutuplaşma görünümü söz konusudur.

Avrupa ülkelerinin ulusal siyasetlerinde 1950-1980 yılları arasında genel bir parçalanmadan söz edilebilir: Anılan dönemde yapılan genel seçimlerde %20 oranını aşabilen yalnızca iki siyasi parti vardır ki bunlardan biri yarı başkanlık hükümet sistemine sahip Fransa'dadır (Przeworski, 2019: 84). Seçimlere katılan partiler bu aralıkta sürekli artmaktadır. Fakat neoliberalizmin kendisini yoğun biçimde hissettirdiği 1980'lerden itibaren aşırı sağ partilerde kümelenmeler görülür ve bu partilerin destekçi miktarı düzenli şekilde artmaktadır. 2008 Euro Krizi sonrası dönemde ise aşırı sağ partilerin iktidar partisi olarak sahneye çıkışı gerçekleşir. Geleneksel parti sistemlerinin ve bu sistemlerin aktörleri olan köklü partilerin siyaset dışında kalması, neoliberal düzenin tarihsel gelişimi ve siyaset

süreci içindeki aktörlerin ilişkilerini uğrattığı değişimden bağımsız düşünülemez. Nitekim demokrasinin krizi olarak nitelenen sorunun kalkış noktası "sistem-karşıtı", "elit karşıtı", "statüko karşıtı" ve "popülist" birtakım duygu ve tavırlar olmuştur (Przeworski, 2019: 1).

Söz konusu tepkiselliği politik söylemlerinde ifade edebilen yeni partilerin yükselişi son dönemlerde oldukça belirgindir. Zira on yıllar boyunca süren bir politik ifadesizlik söz konusudur. Geleneksel siyasi kurumlar ve siyasi partilerin, siyasetçilerin uğradığı güven kaybının temel göstergesi seçimlere katılım oranın düzenli olarak düşüşü ve hatta bazı ülkelerde düşük seviyelere inmesiydi (Norris & Inglehart, 2019). Siyasi partilere yönelik güvenin ortadan kalkması siyaset sürecinin ve demokrasinin silikleşmesine yol açmıştır. Oysa ilk modernleşme sürecinde siyaset ve toplum ilişkisinde kiliselerin yerini siyaset kurumunun aldığı bir dönüşüm gerçekleşmiştir. Kilise çevrelerinde rastlandığı gibi siyasi partilerin politik inandırıcılığı da gücünü zıt pozisyonlardan almaktaydı. Sık sık öteki olanı alıntılayarak kimlik üzerinden yönlendirilen seçmen tüm olumsuzluklara rağmen "yine de" diyerek bu köklü inandırıcılığı onaylamaktaydı (De Certeau, 2008: 306-307). Yirmi birinci yüzyılda bu güvenden neredeyse eser kalmamakta ve seçmen çoğunlukla "yine de" demeyi artık bırakmaktadır. Siyasetçiye, siyasi partilere, parlamentolara, hükümetlere, bankalara ve medyaya yönelik güvensizlik, demokrasinin temel kriz ortamı haline gelmektedir. Siyasetçiye ve partilere yönelik güvensizlik, kurumlara olan inançsızlık ve siyasete karşı ilgisizlik tüm bunları inşa eden koşulları politik söylemine dönüştüren yeni siyasi hareketler ve partiler için bir fırsat olarak değerlendirilir. Pek çoğu aşırı sağ, sağ popülist veya sadece popülist olarak anılan bu partiler birer karşı-söylemle ortaya çıkmaktadır. Popülizmin yükselişi olarak ele alınan fenomenin kökenlerini oldukça tafsilatlı ve tutarlı biçimde ele alan bir yaklaşım olarak 'post-demokrasi'den yeterince istifade edilmediği görülmektedir. Oysa Colin Crouch'un dile getirdiği post-demokrasi düşüncesi, içinde yaşadığımız dünyanın gördüğü siyasi dönüşümün kökenlerine dair ilginç saptamalar içermektedir.

2. Colin Crouch ve Post-Demokrasi

Yirminci yüzyılın son çeyreğinde neoliberalizmin demokrasiye verdiği yeni şekli eleştiren ve eşitsizliklerin ortadan kaldırılması konusunda oldukça karamsar bir metin olan "Post-Demokrasi", tüm nedensellik ve eleştirelliği ile

etkin bir analiz çerçevesi de ortaya koyar.[2] Yazar Colin Crouch konuya demokrasinin, artık neredeyse tekil ve mutlak bir form olarak kabul gören liberal demokrasiye indirgenmesini eleştirerek başlamaktadır (Crouch, 2016: 13). Demokrasi literatürünün gelişimi doğrultusunda liberal demokrasi dışındaki demokrasi modellerini dışlanarak bugünkü anlayışa ulaşılmıştır. Bunda ilgili literatürün Amerikan akademik çevrelerinin etkisi altında kalması da önemli rol oynamaktadır. "Post-demokrasi"yi Crouch'tan önce telaffuz eden Jacques Ranciere, başta Marksizm olmak üzere demokrasiyi yorumlayan ekollerin siyasi pratikler bağlamında aradan çekilmesinin bu olguyu ortaya çıkardığını doğrular (Nash&Ranciere, 1996: 171). Crouch, liberal demokrasinin işleyişini "şirketlerin yörüngesindeki hükümetler" imajı altında değerlendirir:

"Bu anlayış kitlesel katılımın esas türü olarak salt seçimler aracılığıyla siyasal katılıma, lobicilik faaliyetlerine (şirketler) ve kapitalist ekonomiye müdahale etmekten mümkün olduğunca kaçınan bir siyasi rejime dayanmaktadır. Bu anlayışa mensup olanlar farklı düzeylerdeki geniş vatandaş katılımını ve iş dünyası dışında kalan teşkilatların rolleri ile meşgul olmazlar" (Crouch, 2016: 13).

Seçilmiş hükümetler ve iş dünyasının çıkarlarını temsil eden elitler arasında şeffaf olmayan biçimde yürütülen bu siyaset, liberal demokrasi rejimine devlet ve sıradan vatandaş arasında uçurumlara sahip bir görünüm vermiştir. Ekonomik elitler ve siyasi aktörler arasındaki ilişki artık daha girift ve daha fazla karşılıklı bağımlılık içermektedir. Dolayısıyla neo-liberal demokrasinin ortaya çıkışı, Schumpeterci anlamda (Schumpeter, 2014: 284-285) yönetici sınıfların inşa ettiği bir elit zümreye veya bir elitler dayanışmasına yol açmaktadır. Temsili demokrasi, böylece halkın seçtiği siyasetçilerin söz konusu elitler zümresine dahil edildiği bir yönteme dönüşmektedir. Seçilmiş siyasetçi kadrosu, yeni elit gruplar olarak elit zümreye yeni ekonomik elitleri dahil etmek üzere rant siyasetine yönelmektedir. Fakat bu durum siyasi karar süreçlerine katılım ve kamu kaynaklarının dağıtımının dar alanda gerçekleşmeye devam etmesine mâni değildir. Politika ve hükümetin gitgide ayrıcalıklı elitlerin hükümranlığı altına girmesi, bu elitler zümresinin dinamik ortamının (belki liberalizmle uygun şekilde) "girişimcilik"le karakterize edilmesine olanak tanımaktadır. Dar elit zümrenin kendi içinde bu şekilde uzlaşması, siyasette

[2] Crouch'a göre post-demokrasi, post- ekinden hareketle demokrasiyle beraber ve demokrasiye karşı gelişen tepkisel bir süreçtir. Bu süreç, demokrasiyi ve kurumlarını dönüştürmektedir (Crouch, 2016: 27).

meşruiyet kaynağı olarak görülen vatandaşların-seçmenlerin demokrasiyi anlamlı kılan iki temel hakkını ortadan kaldırmaktadır: Katılım ve temsil (Keskin, 2017: 488-494). Yeni dönemde ortaya çıkan siyasi katılım ve temsiliyet krizi, seçmenlerin siyasete yönelik ilgi ve bağlarını zayıflatarak aslında siyaseti daha da elit-leştirir. Bunun sonuçlarından bir diğeri de toplumsal olay ve buhranlara karşı kayıtsızlıktır (Crouch, 2016: 12). Bir yanda halkın beklentilerini hiçe sayan yönetimler, diğer yanda "büyük bölümü siyasi karar alma süreçlerine nadiren iştirak eden, manipüle edilmiş ve pasif katılımcı rolü verilmiş vatandaşlar" söz konusudur.

Soğuk Savaş'ın sona ermesi, tek kutuplu dünya düzenine geçiş, neoliberal ekonomi politikaları ve liberalizm ölçütlerinde yeni demokratikleşme dalgası gibi değişimler, Keynezyen refah devleti fikri ve pratiklerinin çöküşü ile aynı dönemde ve birer nedensellik ağı içinde gerçekleşmiştir. Halkın sosyal devlet çatısı altında elde edilen kazanımları kaybedilmektedir (Crouch, 2016: 29). Toplumsal dayanışmanın devlet içindeki ifadesi olan "sosyal devlet" olgusu, yeni dönemin ruhuna uygun biçimde yerini bireyleşmeye bırakmaktadır. Elitler, lobiler, yönetici zümreler ile alt gelir grubu arasındaki makas açıldıkça toplumdaki ekonomik eşitsizlik resmi daha da netleşmektedir. Eşitsizlikler, kriz zamanlarını ilk gruptakilerin kazançlı çıktığı sıfır toplamlı düzenler ortaya koyabilmektedir. Farklı ülkelerde farklı dönemlerde ortaya çıkan ekonomik krizler, Avrupa Birliği'nde görülen Euro Krizi veya ABD'de patlak veren finans krizleri gibi bölgesel-küresel buhranlar yönetenler ve yönetilenler arasındaki kopuşa hız vermişlerdir.

Tekrar etmek gerekirse bireyleşme, elitizm ve girişimcilik merkezli yeni neoliberal politik düzen, refah devletinin yok oluşuyla eşitsizliğin derinleştiği ve krizlerin demokratik kurumlar-vatandaş arasında kopuşlara kapı araladığı bir platform olarak yükselir. Liberal demokrasinin doğurduğu şartlar içinde ve krizlerin baskısı altında sıkıntı çeken düşük gelir grupları için çare ilk bakışta toplumsal refaha yönelik vaatleri olan siyasi partilerdedir. Siyasi ve ekonomik krizlerin yıprattığı vatandaşlar için demokratik süreç adına dikkat çeken bir başka olgu ise artık sıradan kabul edilen "seçime hile karıştığı" iddialarıdır. Sık rastlanan bu durum seçmenlerin sandığa olan inançlarını yitirmelerine, değişime yönelik hiçbir ihtimal düşünmemelerine yol açmaktadır. ABD Başkanı Donald Trump'un hem kazanarak göreve geldiği (BBC, 2016) hem de kaybettiği seçimler için (Doğru, 2020) hile iddiasında bulunması oldukça dikkat çekicidir. Ayrıca yargıya taşınan bir başka iddia ise Rusya hükümetinin Trump lehine Amerikan seçimlerine müdahalesidir (BBC, 2018).

Oluşan yeni politik-ekonomik düzene ek olarak, "yabancı ülkelerin teknolojiden istifade ederek müdahale edebildiği seçimler" fikri, seçmenin gözünde demokratik kurum ve usullerin güvenilirliğini ortadan kaldırmaktadır. Netice itibariyle hem oy verdiği, iktidara taşıdığı partileri/siyasetçileri lobiler ve ekonomik elitlere kaptıran hem de sandıktaki otoritesi tartışmalı hale gelen seçmen kitleleri siyasete ve demokrasiye karşı derin bir güvensizlik hissine kapılırlar. Bunun en belirgin sonuçlarından biri de seçimlere katılım oranlarının gözle görülür şekilde düşmesidir. Liberal ölçütlerle değerlendirildiğinde demokrasi düzeyi yüksek olan pek çok gelişmiş Batılı ülkede siyasete karşı yoğun bir ilgisizlik söz konusu olmuştur (Durul & Doğan, 2019). Sandığa giden seçmen oranlarında yaşanan ciddi düşüşler, demokrasinin krizi olarak anılan sürece dair en önemli gösterge olarak da kabul edilebilir. Seçmenler, yeni siyasi düzene sırtını dönerek ve bir karşı-kayıtsızlık sergileyerek tepkilerini göstermektedir.

Ekonomik aktörlerin ve lobilerin, danışmanlar ve/ya yerel siyasetçiler yoluyla nüfuz ettiği siyasi partilerin hiyerarşik yapısı ve merkeziyetçi organizasyonu, parti gönüllülerinin ve düşük yetkili organlarının geribildirimine olanak tanımayacak şekilde inşa edilir. Zira merkezdeki siyasi partilerin çok parçalı yapısı blok halinde hareket etmeyi salık verir, sorgulama yerine itaat prensibi çoğu kez bu siyasi partileri ayakta tutar. Fakat tabanda oluşan hoşnutsuzluk düzeyi zirveye ulaştığında, yukarıda zikredildiği gibi seçmen önce sandığa gitmeyerek blok halinde partiden ve siyasetten kopuşlara sebebiyet verir. Güvensizlik ve umutsuzluk nedeniyle siyasi ve demokratik süreçlerin dışında kalan seçmenlerin taleplerini dile getiren ve onlarla güçlü aidiyet bağları geliştiren yeni siyasi hareketlerin de ortaya çıktığı görülmektedir (Crouch, 2016: 69-75). Söz konusu taleplerin giderek daha spesifik hale gelmesi, bu talepleri söylemleştiren siyasi hareketlere ve partilere 'tematik' bir hüviyet kazandırmaktadır. Çevre duyarlılığını öne çıkaran Yeşiller benzeri siyasi partiler bu türden siyasi boşluklara hitap etmektedir. Günümüzde sağ ve sol popülizmler olarak anılan pek çok siyasi hareket/parti de bu boşluğu doldurma vaadiyle ön plana çıkmakta, benimsenmekte ve desteklenmektedir.

3. Post-Demokratik Bir Siyasi Hareket Olarak Korsan Parti/ler

Korsan Parti, İsveç merkezli bir siyasi hareket olarak uluslararası çevrelerde ilgiyle karşılaşmıştır. Liberal demokrasi modeli yönünden "tam demokratik-tam özgür" olarak tanımlanan (Freedom House, 2021) İsveç, uzun süre sosyal refah ve liberal ekonomi arasında bir denge oluşturabilmiş bir

ülkedir. Bununla birlikte 1990'ların başından itibaren sosyal refah politikalarının zayıfladığı hususunda bir görüş birliği söz konusudur (Timonen, 2001). Fakat İsveç halen sosyal devlet politikalarının en güçlü olduğu ülkeler arasındadır (Buchholz, 2021). Bu durum İsveç gibi bir ülkeyi post-demokrasi açısından daha ilginç kılmaktadır, zira refah düzeyi sebebiyle tüm dünya üzerinde son derece olumlu bir izlenim bırakmaktadır. Neoliberal dönüşüme ayak uydurmakta zorlanmayan İsveç siyaseti, köklü elitist politik zeminini (Anton, 1980) yeni süreç çerçevesinde reforme etmektedir. Ancak refah ve eşitlik, sosyal haklar ve sosyal güvenlik yönünden güçlü bir sistem kurmuş olan İsveç (Lundberg & Amark, 2001) 2000'li yıllardan itibaren yaşanan hızlı teknolojik, ekonomik ve sosyal dönüşüm ile yeni sorunları karşısında bulmaktadır. Sözgelimi internet kullanımının yaygınlaşması kullanım hakkı, maliyeti ve özgürlüğüne yönelik tartışmaları gitgide daha çok gündeme dahil etmektedir. İsveç'te genel itibariyle yüksek olan seçime katılım oranları 2000'lerin ilk yarısında düşüşe uğramakta ve ilk defa %80'lerin altını görmektedir (ElectionGuide, 2021). Yerel seçimlerde katılım oranı daha da düşüktür. İsveç adına yapılan Avrupa Parlamentosu seçimlerinde ise 2000'ler boyunca katılım oranı %37-45 arası gibi dramatik seviyelerde kalmıştır (European Parliament, 2021). 2010'larda ise katılım oranı düzenli olarak artacaktır (SCB, 2018).

İnternette kota, kaynak ve materyal kullanımına-paylaşımına yönelik sınırlamalara karşı yükselen sosyal itirazı siyasi bir harekete dönüştürebilmiş olan Korsan Parti, post-demokratik dönemi karakterinin analizi için elverişli bir örnek arz etmektedir. İnternetin ve sosyal medya araçlarının çokça kullanıldığı bu yeni örgütlenme biçimi, gerçek dünya kadar sanal dünyada da özgürlük talepleri ile şekillenmektedir. Beklentilerinin yerine getirilmesi için sivil toplum etkinliğini değil, siyasete aktif katılımı tercih etmek, siyasete yönelik umutsuzluk ve güvensizlik duyan vatandaşlar için bir seçenek olarak belirir. Hayal kırıklığına uğradığını belirten seçmen, "seçme hakkını bugüne dek kullanmadığı halde, seçilme hakkını kullanmak" isteyebilmektedir (Benjamin, 2012). Böyle bir bağlamda ortaya çıkan Korsan Parti-ler (The Pirate Party) sanal dünya bazlı tematik taleplerle bir siyasi katılım için örgütlenmektedir. 1 Ocak 2006 tarihinde İsveç'te kurulan Korsan Parti, bu ülkede aktif siyasete dâhil olmakla kalmamış, çok kısa bir sürede 41 ülkede teşkilatlanarak uluslararası bir boyut kazanmıştır (PPInternational, 2013). Bu ülkelerin bir kısmında düzenli olarak seçimlere katılan küçük çapta başarılar elde eden Korsan Parti, 2010 yılında Brüksel/Belçika'da Korsan Parti Enternasyonal'i kurarak bir çatı platforma da kavuşmuştur.

Korsan Parti'nin oluşumunu tetikleyen olay ise İsveç'te Mayıs 2006'da görülen "The Pirate Bay" davasıdır. The Pirate Bay, internet üzerinden dosya paylaşımı hizmeti sağlayan bir "torrent" sitesiyken, fikri mülkiyet haklarını ihlal gerekçesiyle polis baskınına uğramış, kapatılmış ve hakkında çeşitli davalar açılmıştır. Söz konusu polis ve yargı müdahalelerine tepki olarak ortaya çıkan Korsan Parti, önce gerçekleştirdiği kalabalık eylemlerle, daha sonra da seçimlerde aldığı şaşırtıcı sonuçlarla adından söz ettirmiştir (Chip, 2019). İsveç'te 2009 Avrupa Parlamentosu seçimlerinde %7'den fazla oy alarak, İsveç adına Avrupa Parlamentosu'na 1 parlamenter göndermeyi başarmıştır (Telegraph, 2009). İsveç'te elde edilen siyasi başarılar partinin hızla yayılmasına ve seçimlere girmesine neden olmuştur. İsveç'teki yükseliş dikkat çekmekle beraber Korsan Parti asıl yükselişini Almanya, İzlanda ve Çekya'da yakalamıştır. 2006 yılında kurulan Almanya Korsan Partisi, 2010'lu yıllarda tırmanışa geçmiş ve ülke genelinde %2 gibi bir taban yakalamıştır. Asıl başarısını eyalet seçimlerinde elde eden Korsanlar, özellikle 2011'de Berlin eyaletinde aldığı %8,9 oyla dikkatleri üzerine çekmiştir (Boston, 2012). 2012 yılı itibariyle eyalet parlamentolarında 44 sandalyeye kadar ulaşan Korsan Parti, 2016 seçimlerinde aynı başarıyı gösterememiştir. 2014 ve 2019 yıllarında yapılan Avrupa Parlamentosu seçimlerinde birer sandalye kazanan parti halen AP'de temsil edilmektedir. İzlanda'da ise 2016 yılında gerçekleşen parlamento seçimlerinde üçüncü parti olmuş ve %14,6 oyla mecliste 10 sandalye kazanmıştır (ElectionGuide, 2021). Özellikle Panama Papers skandalından sonra ülkede ciddi bir iktidar alternatifine dönüşmüştür (Björnsson, 2016). NSA (Amerikan Ulusal Güvenlik Dairesi casusluk davası) sızıntılarını ortaya çıkaran Edward Snowden'in İzlanda'ya ilticasını talep eden İzlanda Korsan Partisi'nin bu tavrı, dış politikaya da dijitalleşme ve özgürlük ekseninde baktığına işaret etmektedir (Korsan Parti, 2016). Halen İzlanda siyasetinin temel aktörleri arasındadır.

Korsan Parti, 2011'den sonra yer bulabildiği Orta Avrupa ülkesi Çekya'da ise kayda değer başarılar elde etmiştir. 2017 Parlamento seçimlerinde %10,79 oy oranını yakalayarak Çekya meclisindeki 200 sandalyeden 22'sini kazanan Korsanlar, 2020 yılında yapılan Senato seçimlerinde 3 senatöre sahip olacak kadar oy almayı başarmışlardır (Gerbaudo, 2019: 8). 2020 bölgesel seçimlerinde ikinci parti olarak 675'te 99 üye elde ederler. 2018'deki yerel seçimlerde alınan %4,5'luk oy oranı çok başarılı görünmese de Korsanlar seçimin en başarılı partisi olurlar: %17 oy alan Korsan Parti adayı Zdeněk Hřib Prag belediye başkanı seçilir ve halen bu görevi yürütmektedir (Frankova,

2018). Avrupa Parlamentosuna ise Çekya adına üç vekil göndermiştir. 2000'lerin ortalarında doğan ve 2010'larda Avrupa siyasetinde yükselişe geçen Korsan Parti'nin bugün onlarca ülkede yapılanması mevcuttur ve irili ufaklı boyutlarda temsil gücü elde etmiştir. Bahsi geçen siyasi başarıları Korsan Partilerin 2010'lar boyunca sesinin duyulmasına, taleplerinin daha çok tartışılmasına neden olmuştur. Partinin öne sürdüğü sorunlar, ideolojisi ve politik söyleminin özellikle kentli gençler arasında yayılması başarısında temel bir etken haline gelmektedir. Bu söylem o kadar internet merkezlidir ki, Korsan Parti ile ilgili haberler genelde teknoloji sitelerinin ve dergilerinin konusu olmaktadır. Fakat arkasında bir politik düşünce de mevcuttu ve hatta kimilerine göre Korsan Parti siyaset-dışı konuları kolayca siyasallaştırarak ün kazanmıştı (Fredriksson, 2015). İsveç'teki ilk Korsan Parti'nin kurucusu ve bir bilgisayar programcısı olan eski liberal siyasetçi Rick Falkvinge, neden parti kurduklarını siyasetçilere duyduğu güvensizlik üzerinden şöyle izah ediyor:

"Siyasetçilerin dikkatini çekmek, beklentilerimizi kendilerine ifade etmek istiyorsak, doğrudan onların gördüğü işlevi hedeflemeliyiz ki bu daha kişisel bir hal alsın. İktidarlarının merkezine yönelmeli ve onları işlerini, rollerini ellerinden almakla tehdit etmeliyiz. Onlarla konuşarak boşa vakit harcamaktansa, doğrudan doğruya seçmene hitap etmek daha doğru olur. Siyasetçilere baskı yapmak veya onlara karşı koymak, seçim günü sandığa gitmekle çok daha mümkündür" (Falkvinge, 2014).

Şirketlere ve hükümetlere olan tepkisini saklamayan Falkvinge, halk aleyhine olan bu koalisyonu aşmanın yolunu siyasete doğrudan katılımda aramaktaydı. Korsan Parti eşitsizliği derinleştiren elitist siyasete karşıtlığını, parti organizasyonundaki tepkisellikle de belli etmektedir. Korsan partinin örgütlenmesi, siyasetin geleneksel hiyerarşik kurallarının oldukça dışında bir görünüm arz etmektedir ve yatay bir teşkilatlanmayı esas almaktadır. Kurum içi işleyişi "sinirsel bir ağ" olarak tanımlıyorlar ve partinin kararlarını kolektif biçimde, yani oy birliğiyle almayı hedefliyorlar (Poyrazlar, 2013). Partinin iç mekanizması hiyerarşik değil anarşik bir görüntü verirken, müzakereci bir kurumsal demokrasi tarzını benimsemektedir. Fakat demokrasiye dair asıl iddiaları katılım ve temsiliyet açısından yetersizlikleri ortadan kaldırılması hakkındadır.

4. Korsan Partide Özgürlük ve Fikri Mülkiyet

İnternette telif haklarını dikkate almaksızın metin ve eserleri izinsiz çoğaltanlar için yapılan "korsan" tanımlamasına adıyla gönderme yapan Korsan

Parti, her şeyden önce internet ortamında fikri mülkiyetin ortadan kaldırılmasını veya kamulaştırılmasını savunmaktadır. Sanal dünyada izinsiz dosya paylaşımının temel hak özgürlükler kapsamına alınmasını talep etmektedir. Müzik dosyaları veya makalelerin internette metalaştırılarak satışa sunulmasına karşı olma durumunu yansıtmaktan fikri mülkiyet haklarını reddetmeye varan bir sanal sermaye karşıtlığını ifade etmektedir (Jaasari & Hilden, 2014: 10). Sürdürülebilir tarım, katılımcı demokrasi, bilginin özgür dolaşımı ve paylaşımı, dünyanın ekolojik dengesinin korunması, toplumsal uzlaşmanın sağlanması, dijital özgürlükler, geleceğin dünyasına hazırlanmak, geleceğin lojistiğini organize etmek ve yeni uluslararası diplomasinin inşası Avrupa'daki Korsan Partilerin açıkladığı temel prensipleridir (Pirate Party, 2021). Korsan Parti'ye göre, internete eşit şekilde her vatandaşın erişimi, internet hizmetlerinin garanti edilmesi, müstear isim tercih eden kullanıcıların kimliklerinin muhafazası, sağlık hizmetlerine eşit ve ücretsiz erişim, her dönemde kürtaj, esrar veya diğer uyuşturucuların serbest kalması temel haklar arasında sayılmaktadır. Özel hayatın gizliliği ve kişisel verilerin korunması da talepleri arasında önemli bir yer tutmaktadır. Kişisel verilerin korunması ve ifşa edilmemesi, DNA testlerinin kişinin talebine bağlı olması ve sonucunun gizli kalması ve bu testlerin yasayla sınırlandırılması, güvenlik kamerası uygulamasının sınırlandırılması bu manadaki temel hedeflerinden bazıları olarak göze çarpmaktadır (Jaasari & Hilden, 2014: 44-46). "Dijital haklar ve dijital özgürlükler" vurgusu, yeni nesil dijital partilerin ortak talebi olarak belirmiştir (Gerbaudo, 2019: 55-58).

Hakların korunması adına yargı bağımsızlığının gerçekleşmesinin hükümet organları ile yargı makamları arasındaki hiyerarşik düzenin ortadan kaldırılması, yürütmenin iktidarından bağımsız üst konseyler kurulması ve yürütmeden bağımsız bir resmi "Haklar Müdafii" makamının ihdas edilmesiyle mümkün olabileceğini savunmaktadır (Gerbaudo, 2019: 24-27). Gözaltı süresi ve kapsamı ile savunma taleplerinde iyileştirmeler yapılması da yargıyla ilgili talepleri arasında yer alıyor. İletişim alanında nötr bir yapıyı, yani haber ve bilgi paylaşımında herhangi bir öncelik olmamasını talep eden Korsan Parti, iletişim güvenliğinin bireyler lehine gerçekleştirilmesinden yana bir tavır sergilemektedir. Zararlı olduğu düşünülse bile, her türlü internet sitesinin özgürce yayın yapması ve hiçbir sansüre maruz kalmaması bu hareketin öncelikleri arasında yer almaktadır (Pirate Party, 2021).

Ayrıca siyasi hayatın şeffaflığı konusunda kamu harcamalarının, gelir ve giderlerinin güncel olarak paylaşılması tavsiye edilmektedir. Parti içinde dönem dönem tartışma unsuru da olsa elektronik oy sistemlerinin mevcut durumda

müdahalelerle karşılaştığı için kullanılmaması gerektiğini, ancak siber güvenliğin tesis edilmesi karşılığında bunun çok da iyi bir yöntem olduğunu düşündükleri bilinmektedir (Pirate Party, 2021). Şeffaflık ve özgür ifade alanlarının güvenliğinin sağlanmasına dair kaygıları giderildiğinde, demokrasilerin işleyişinin farklılıkları dikkate alacak şekilde ve çoğulculuk temelinde dönüştürülmesini talep etmektedir. Ekolojik düzen adına yenilenebilir enerjiyi savunuyor ve enerji kaynaklarının artırılmasının küresel lobiler ve enerji devlerinden bağımsız biçimde gerçekleştirilmesi arzusunu ifade ediyorlar (Pirate Party, 2021). Kamusal alanda daha fazla özgürlük isteyen Korsan Parti'nin, bu özgürlüğü "tarihi abidelerin veya önemli kamu binalarının fotoğrafını çekebilmek"le örneklendirmeleri hayli ilginçtir (Pinterest, 2021).

Fikri mülkiyet ve patent konularında şirketlere, hükümetlere ve bilim çevrelerine karşı şiddetli bir muhalefet söylemine sahip olan Korsan Parti'nin eşitlik ve insancıllık merkezinde politikalar geliştirdiği söylenebilir (Gerbaudo, 2019: 62). Temel metinlerinde ilaç patentleri ve sanat eserlerine geniş yer ayıran Korsan Parti mensupları, bu alanlarda bir dizi talebi dillendirmektedir. İlaç firmalarının hizmet odaklı değil, kâr ve patent/fikri mülkiyet odaklı çalışmalar yapmasının toplumun zararına olduğunu iddia eden Korsanlar, patentlerle ilgili yasal düzenlemelerin bunu göz önünde bulundurulmasının önemine dikkat çekmeye çalışmaktadır. Bu düzenlemelerle ayrıca tekelleşmeyi ortadan kaldırmayı hedeflemektedir (Jaasari & Hilden, 2014: 26). Sanat eserleri konusunda telif haklarının bütünüyle kaldırılmasını savunan Korsan Parti, gerekirse kamulaştırılan fikri mülkiyet adına devlet tarafından belli bir bedel verilebileceğini tartışmaktadır. Korsan Parti eşitlik, insan hakları ve demokrasi adına dijitalleşme ve teknolojiyi dışlamaksızın hep daha fazla talepte bulunmayı siyasi söylemi için kullanışlı bulmakta, bu haliyle sol popülist bir görünüm arz etmektedir. Hayvan hakları, çevre, LGBT özgürlüğü gibi tartışma konularında kendi çizgisine ve ilkelerine uygun bir pozisyon belirler. Avrupa'da ortaya çıkan bir siyasi hareket olmakla birlikte tüm dünyaya yayılan popülist bir parti olarak Korsan Parti'nin farklı bölge ve ülkelerde farklı hassasiyetler geliştirebileceği unutulmamalıdır. Eşitlik, özgürlük ve dijitalleşme bu bakımdan ortak hassasiyetler olarak tanımlanabilmektedir.

5. Katılım-Temsiliyet Sorununa Bir Cevap Olarak Likid Demokrasi

Neoliberal düzenin şekillenmesiyle birlikte yeniden ortaya çıkan temsili demokrasi buhranı ile ilgili Korsan Parti'nin cevabı da dikkate değerdir. Mensuplarının çoğunluğunun internet kullanıcısı olduğu Korsan Parti'nin

demokrasinin geleceğine dair teklifi "siber demokrasi"dir. Temsili demokrasinin günümüzde doğurduğu arızaların üstesinden gelebilmek için fizik ve dijital dünya arasında demokrasinin hibritleşmesine yönelik bir zorunluluk ortaya çıkmaktadır (Serafini, 2012). İnternetin, demokrasinin işleyişi için aktif bir araç haline gelişi partinin öncelikleri arasında yer almaktadır (Pirate Party, 2021). Bunun ön şartı ise, iletişim kanallarının mutlak biçimde tarafsızlığı ve sanal güvenliğin tesis edilmesidir. Bu şartın yerine getirilmesiyle internetin iletişim vasıtası olmanın yanı sıra siyasi bir mekanizma haline gelmesi planlanmaktadır.

"LiquidFeedback" şeklinde anılan ana yaklaşımın siyasi kararlarda tatbiki halkın bu kararlara doğrudan müdahalesi anlamına geleceğinden dolayı demokrasinin alacağı form, temsilî ve doğrudan demokrasiler arasında akışkan bir hüviyet kazanabilecektir (Gerbaudo, 2019: 4). Teknolojinin imkânlarıyla ortaya çıkan bu yeni hibrit demokrasi türünün gerçekleşmesi, temsilî demokraside temsil yetkisine sahip yöneticilerin seçmenler tarafından sürekli denetlenmesine ve yönlendirilmesine dayanmaktadır (Serafini, 2012). Likid (akışkan) demokrasinin merkezinde yer alan "Liquid Feedback" mekanizması Korsan Parti'nin Almanya'daki temsilcilerinden Christoph Lauer tarafından şöyle özetlenmektedir:

"Liquid Feedback, yani akıcı geribildirimin yararı, parti üyelerinin herhangi bir hiyerarşide yer almaksızın ve aracı olmaksızın önerilerini doğrudan yapabilmeleridir. Eğer Korsan Partisi'nin çoğunluk üyeleri bu önergeyi iyi buluyorsa, o zaman oluşturulan sistem içerisinde de çoğunluk oluşuyor ve bu önerge parti kongresine yönlendiriliyor, üzerinde konuşuluyor ya da karar alınıyor. (...) Bu model, parti dışında da siyasetin genelinde uygulanabilir. Vatandaşlar gelecekte siyaseti bu şekilde daha iyi yönlendirebilecekler" (Bölinger, 2010).

Marshall McLuhan'ın tabiriyle artık "global köy" haline gelen, iletişim teknolojileri sayesinde birbirine yakınlaşan dünyanın küçük bir topluluk gibi olacağı, çok sayıda insanın birlikte istişare edip hızla karar verebilecekleri düşünülmektedir (McLuhan & Powers, 2013). Elektronik oy vermekle sınırlı kalmayacak akışkan demokrasi düşüncesi, elektronik ortamlarda herkesi ilgilendiren politik gündem konularının tartışılmasını da beraberinde getirecektir. Bu yolla da seçmenler yeterince sorgulayıp rasyonel olarak değerlendirdikleri kararlarını beyan edecekler, tercihleriyle siyaseti ve devlet yönetimini yönlendireceklerdir (Bölinger, 2010). Vatandaşlar hem kendi tercihlerini doğrudan yansıtacak hem de görevlendirdiği siyasi temsilcilerin

yetki ve sorumluluklarına ortak olacaklardır. Likid demokrasi düşüncesinin varsayımları, demokrasinin içinde bulunduğu krizi ortaya çıkarması bakımından mühim olsa da temsili demokrasiye alternatif olması bakımından tartışmaya açık bir konumdadır. Zira söz konusu kanalların mevcut halde manipülasyona açık oluşu Korsanlar arasında dahi tartışma konusudur (Gerbaudo, 2019).

Korsan Parti düşüncesine göre bir model olarak akışkan demokrasinin katılımın önündeki engelleri azalttığı, bireysel tercihlerin gizliliğinin korunduğu ve baskı altında tutulmadığı, siyasetin büyük aktörü olan vatandaşların birden fazla role bürünebildiği bir sistem üreteceği varsayılmaktadır. Siyasi temsilcilerin yetkilendirilerek temsili demokrasidekinden farklı şekilde belirsiz/opsiyonel dönemlerde görevlendirilmesi söz konusu olmaktadır. Delegelerin herhangi bir zaman geri çağrılabilir olmaları, akışkan demokrasinin temsili demokrasiyle arasında önemli bir farka tekabül eder (Pirate Party, 2021).

Gerek Korsan Parti'nin özgün biçimde ortaya çıkışında gerekse de akışkan demokrasinin işleyişinde kendini gösteren siyasete doğrudan müdahil olma durumu, sivil toplumun günümüzdeki konumu ve imkanları hakkında ipuçları taşımaktadır. Post-demokratik olarak beliren süreçte sivil toplum ile siyaset arasındaki sınır, halkın hoşnutsuzluklarında net biçimde görülecek şekilde kalınlaşmaktadır. Vatandaşlığın gitgide tüketiciliğe dönüşümü ve ekonomik krizler toplumda çaresizlik duygusunu pekiştirmektedir. Sonuçta ise sivil toplumun kendini "etkisiz" hisseden unsurları kendi özneliklerini sorgulamakta ve katkı sunamadıkları bir "ortak iyi"ye maruz bırakıldıklarını düşünmektedir (Tunçdemir, 2015). Neoliberal ekonomi politikalarının öne çıkmasıyla hâkim politik görüşe dönüşen liberal demokrasinin sivil toplumu paradoksal şekilde daralttığı ve seçmenleri siyasi alana kaymaya zorlayan koşullar inşa ettiği anlaşılmaktadır. Korsan Parti'nin herhangi bir sivil toplum organizasyonu olmayı değil de bir siyasi parti olmayı seçmesi siyasete duyulan güvensizlik kadar sivil topluma yönelik inancın zayıflaması ile de açıklanabilmektedir. Karar mekanizmasına baskı yapmayı değil, doğrudan siyasi aktör olarak o mekanizmaya dâhil olmayı hedefleyen sosyal-siyasi gruplar, iktidarın sahip olduğu siyasi egemenlikten pay talep etmektedir. Zira küresel şirketlerin, elitlerin, lobilerin ve diğer avantajlı çıkar gruplarının siyasetle ittifakı, büyük kitlelerin/çoğunluğun karar mekanizmalarından giderek uzaklaşmalarına neden olmaktadır.

Bununla birlikte demokrasinin başarılı olabilmesi "sıradan kitlelere, tartışmalar ve bağımsız örgütlenmeler sayesinde siyasete aktif olarak katılım

noktasında gerekli fırsatın verilmesi ve kitlelerin bu fırsatı kamusal yaşamın gündemini belirleyebilme noktasında kullanabilmeleri ile mümkündür" (Crouch, 2016: 13). Politik gündemi belirlemekten uzak kalan kitleler, kendilerini daha iyi ifade edebilmek için yeni siyasi hareket formları ile sisteme geri dönmektedir. Korsan Parti ve likid demokrasi, siyaset pratiklerinin çözüm üretebileceği fikrinden öte politik sahadaki gerçekliklerin tartışılması açısından anlamlıdırlar. Likid demokrasi gibi hibrit modellere geçişin imkanları teknolojiye olan güvenle orantılıdır, oysa teknolojiyi üreten ve yöneten çevrelerin aynı zamanda çoğunluk aleyhine siyasete nüfuz eden ekonomik elitler olması bir başka ikileme neden olmaktadır. Bu bakımdan söz konusu yeni tür demokrasi fikri hakkında da esaslı eleştiriler yapılmaktadır. Likid demokrasi sözü ile kendisine ait "akışkan modernite" kavramına gönderme yapılan Zygmunt Bauman konu hakkındaki görüşünü şöyle ifade etmektedir:

"Yeni medyanın göklere çıkarılan 'interaktifliği' tam bir mübalağadır, olsa olsa 'tek yönlü bir interaktif araç'tan söz edebiliriz. Akademisyenlerin yatkın olduğu inanışın tersine, internet herkes için değildir ve muhtemelen hiçbir zaman evrensel kullanıma açık olmayacaktır. Arz cephesi, erişimi olanların bile bir tek kendi çizdiği çerçeve içinde seçim yapmasına izin verir; onları, kendi sunduğu sayısız paket arasında seçim yaparak zamanlarını ve paralarını harcamaya davet eder" (Bauman, 2006: 63)

Bauman, küreselleşmenin etkisiyle mekân-dışılaşan, yersizleşen insanın yeni siyaset arayışında olduğunu, liberal demokrasi ve cumhuriyet arasındaki kriz üzerinden açıklamaktadır (Bauman, 2014: 175). O'na göre, liberal demokrasi ve cumhuriyet arasındaki mesele, *bireyin müdahaleden kurtulma özgürlüğü ile yurttaşın müdahale etme hakkı* arasında kurulmaya çalışılan dengenin başarısızlığından kaynaklanmaktadır. Özne olma mücadelesi farklı düşünce yapıları, farklı perspektif ve sistemlerde değişik şekillerde ifade edilmekte, değişik talepler doğurmaktadır. Bununla birlikte özlenen eşitliğin doğada verili biçimde var olmadığı gibi, teknolojik gelişmelerin de bunu temin etmeden uzak koşullar içinde güçlendiği, bugünlere geldiğini ifade etmektedir.

Sonuç

Geride bıraktığımız yarım asır içinde demokrasinin aldığı şekil, güncel tartışmaların gidişatına da bakıldığında, sanıldığının aksine doğrusal ve ideal bir gelişimin varlığını tartışmaya açmaktadır. Günümüzde demokrasi adına neoliberal düzen altında önce ekonomik ve politik krizlere ev sahipliği yapan, sonrasında ise popülizmlere savrulan bir rejim görünümü ortaya çıkmaktadır.

Halk çoğunluğunun periyodik seçimler dışında siyasi karar alma sürecinin dışında bırakıldığı, katılım ve temsiliyetin soruna dönüştüğü demokratik rejimler, seçilmiş siyasi liderler ile şirketler ve lobiler arasındaki koalisyonun mutlak iktidarına sahne olmaktadır. Neoliberal düzenin ağırlaştırdığı eşitsizlik, ekonomik krizlerin yıkıcı sonuçlarıyla birleşmiş ve tüm bu süreç vatandaşların/seçmenlerin siyasi sisteme olan güvenlerini yerle bir etmiştir. Seçimlere katılım oranlarının düşüşü de göstermektedir ki merkezinde katılım ve siyasi temsilin bulunduğu bir siyasi boşluk ve buhran ortaya çıkmaktadır. Korsan Parti böylesi bir boşluğun, bir post-demokratik sürecin siyasi alanda teşekkül etmiş somut ifadesi olarak görülebilir. İddia ve beklentileri itibariyle günümüzde sol popülist bir çizgide yer alan Korsan Parti, toplumun bir kesiminin sosyal ve ekonomik taleplerini ifade edebilmek için sivil toplumu aşarak siyasi alana geçişini resmetmektedir. Demokratik kurumların dar bir elit daireye itaat ve hizmet ettiği düşüncesi, liberal demokrasilerde sivil toplumu eritmektedir. Şeffaf, anarşik ve dijital biçimde örgütlenerek likid demokrasi fikrini önce somut şekilde kendi bünyesinde hayata geçiren Korsan Parti hareketinin, dijital bir siyasi hareket olarak tutarlı olduğu söylenebilir. Fakat "Liquid Feedback" seçim ve katılım sisteminin güvenilirliğini sağlayan odağın dijitalleşmeyi tekeline alan küresel şirketler olduğu gerçeği unutulmamalıdır. Yine de Korsan Parti, neoliberal düzende halkın demokratik kurumlara olan güvensizliğinin müşahhas bir neticesi olarak kayda geçmektedir. İtalya'da 5 Yıldız Hareketi (M5S), İspanya'da Podemos, Yunanistan'da Syriza ve tüm Avrupa'da, hatta Kuzey Afrika'da boy gösteren Korsan Partiler halkın hoşnutsuzluğu ve post-demokrasi süreci doğrultusunda anlamlı örneklerdir. Her ne kadar hayal kırıklığı ile sonuçlansa da bu örnekler arasında iktidar veya iktidar ortağı olan partiler olmuştur. Korsan Parti Prag gibi bir metropolde yerel seçimleri kazanmış, İzlanda'da iktidar alternatifi olmuştur. Tüm bu başarıları kazanan siyasi hareket ve partilerin, geleneksel parti sistemlerine ve kültürlerine nazaran aykırı görünümleri daha pek çok yeni tartışmayı açacaktır. Post-demokrasinin, halihazırda yoğun biçimde tartışılan popülist siyasetin ve siyasi aktörlerin kökenine dair geçerli bir açıklama sunabileceği beklenebilir ve muhtemel tartışmalara katkı verebilir. Nitekim radikal, özgürlükçü, aykırı veya dijital olarak tanımlanabilecek çoğu yeni nesil siyasi hareketle, karşıtlıklar yoluyla iktidarını perçinleyen popülist siyasi aktörleri besleyen toplumsal-siyasi huzursuzluğun aynı olduğu kolayca görülmektedir.

Kaynaklar

ANTON, T. (1980), *Administered Politics: Elite Political Culture in Sweden,* Boston: Nijhoff Publications.

BAUMAN, Z. (2006), *Küreselleşme,* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

BAUMAN, Z. (2014), *Siyaset Arayışında,* İstanbul: Metis Yayınları.

BBC. (2016, 10 17), *Trump'ın 'hileli seçim' iddiası büyük tartışma yarattı*, BBC Türkçe, Erişim Adresi: https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-37676555

BBC. (2018, 12 17), *Russia 'meddled in all big social media' around US election*, BBC, Erişim Adresi: https://www.bbc.com/news/technology-46590890

BENJAMIN, A. (2012, 4 3), *Le Parti pirate français rêve d'un destin à l'allemande*, Le Monde – Technologies, Erişim Adresi: http://www.lemonde.fr/technologies/article/2012/04/13/le-parti-pirate-francais-reve-d-un-destin-a-l-allemande_1685369_651865.html

BJÖRNSSON, A. (2016, 4 6), *Almost half of Icelandic nation now want the Pirate Party*, Island Monitor, Erişim Adresi: https://icelandmonitor.mbl.is/news/politics_and_society/2016/04/06/almost_half_of_icelandic_nation_now_want_the_pirate/

BOSTON, W. (2012, 4 10), *'Pirates' Deal a Blow to Germany's Political Status Quo*, The Wall Street Journal, Erişim Adresi: https://www.wsj.com/articles/SB10001424052702304587704577333922727849932

BÖLINGER, M. (2010, 8 20), *Parti korsan, ilkeler demokratik*, Deutsche Welle, Erişim Adresi: https://www.dw.com/tr/parti-korsan-ilkeler-demokratik/a-5927723

BUCHHOLZ, K. (2021, 2 10), *These countries spend the most, and the least, on social benefits*, World Economic Forum, Erişim Adresi: https://www.weforum.org/agenda/2021/02/social-spending-highest-lowest-country-comparison-oecd-france-economics-politics-welfare/#:~:text=France%20remains%20the%20country%20most,The%20OECD%20average%20was%2020%25.

CAMILLE, R. (2017, 6 24), *Ce que les élections de 2017 nous ont appris des Français*, France Culture, Erişim Adresi:

https://www.franceculture.fr/politique/ce-que-les-elections-de-2017-nous-ont-appris-des-francais

CHIP. (2019, 2 19), *Korsan davası mahkemeye sığmadı*, Chip Teknoloji ve İnternet Haber Sitesi, Erişim Adresi: http://www.chip.com.tr/haber/korsanlar-sov-yapti-ilk-zafer-korsanlarin_11016_2.html

CROUCH, C. (2016), *Post-Demokrasi,* Ankara: Dost Kitabevi.

DE CERTEAU, M. (2008), *Gündelik Hayatın Keşfi -1 / Eylem Uygulama Üretim Sanatları,* Ankara: Dost Kitabevi.

DOĞRU, İ. (2020, 11 15), *ABD Başkanı Trump seçimlere hile karıştırıldığı iddiasını yineledi*, Anadolu Ajansı, Erişim Adresi: https://www.aa.com.tr/tr/abd-baskanlik-secimleri-2020/abd-baskani-trump-secimlere-hile-karistirildigi-iddiasini-yineledi/2044645

DURUL, T., & DOĞAN, S. (2019, 4 25), *Dünyada seçimlere katılım düşük seyrediyor*, Anadolu Ajansı, Erişim Adresi: https://www.aa.com.tr/tr/dunya/dunyada-secimlere-katilim-dusuk-seyrediyor/1462264

ElectionGuide. (2021, 1 1), *Countries: Kingdom of Sweden*, Election Guide: Democrarcy Assistance, Elections News, Erişim Adresi: https://www.electionguide.org/countries/id/206/

ElectionGuide. (2021, 1 1), *Election of Icelandic Parliament*, Election Guide: Democracy Assistance, Elections News, Erişim Adresi: https://www.electionguide.org/elections/id/2599/

European Parliament. (2021, 1 1), *EP Elections-Sweden: Turnout by Year*, European Parliament, Erişim Adresi: https://www.europarl.europa.eu/election-results-2019/en/national-results/sweden/2019-2024/

FALKVINGE, R. (2014, 1 5), Rick Falkvinge - Pirate Party | London Real - YouTube, (B. ROSE, Röportaj Yapan) YouTube, Erişim Adresi: https://www.youtube.com/watch?v=JttQvBIKpVk

FRANKOVA, R. (2018, 11 15), *Zdeněk Hřib officially elected Prague Mayor*, Czech Radio: Erişim Adresi: https://english.radio.cz/zdenek-hrib-officially-elected-prague-mayor-8145885

FREDRIKSSON, M. (2015), The Pirate Party and the Politics of Communication, *International Journal of Communication*, 909–924.

FREEDOM HOUSE. (2021, 1 1), *Countries and Territories*, Freedom House, Erişim Adresi: https://freedomhouse.org/countries/freedom-world/scores

GERBAUDO, P. (2019), *Digital Party: Political Organisation and Online Democracy,* London: Pluto Press.

İKİZ, A. (2013), "Alman Korsan Partisi, Bilişim ve İnternet Temelli Hürriyeti Savunan Yeni Siyasi Oluşum", *Akademik Bilişim 2013 – XV. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri* (s. 8-11), Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

IŞIK, A., & IŞIK, S. (2021), "Yeni Bir Siyasi Parti Türü Olarak Elektronik Siyasi Partiler", *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 673-698.

JAASARI, J., & HILDEN, J. (2014), *European Pirate Parties and the Politics of Communication: Research report on the project Communication rights in the 2014 European Election Campaign,* Helsinki: Communication Research Centre CRC, Department of Social Research, University of Helsinki.

KARAASLAN, E. (2018), "Schmitt'in Hayaleti ve Parlamentarizmin Krizi", *Liberal Düşünce Dergisi (91-92)*, 179-200.

KAVOĞLU, S. (2013), "Samet KAVOĞLU - Teknolojik Değişimin Siyasal Alana Yansımaları: İsveç Korsan Partisi Üzerine Bir Araştırma", *İ&D İletişim ve Diplomasi*, 115-130.

KESKİN, F. (2017), "Temsili Demokrasinin Krizi ve Alternatif Politik Model Arayışı Olarak '5 Yıldız Hareketi'", *TBB Dergisi*, 481-510.

KOÇ, Y. (2019), "Post-Demokrasi ve Siyasi Parti Kavramlaştırmasını Pierre Bourdieu Üzerinden Okumak", *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 42-61.

KORSAN PARTİ. (2016, 10 30), *Dünya Siyasetinde Yeni Bir Soluk: Korsan Parti Hareketi*, Korsan Parti Hareketi, Erişim Adresi: http://korsanparti.com/dunya-siyasetinde-yeni-bir-soluk-korsan-parti/

LUNDBERG, K., & AMARK, K. (2001), "Social Rights and Social Security: The Swedish Welfare State, 1900–2000", *Scandinavian Journal of History*, 157-176.

MCLUHAN, M., & POWERS, B. (2013), *Global Köy (çev: Bahar Öcal Düzgören),* İstanbul: Scala Yayıncılık.

MOUFFE, C. (2015), *Siyasal Üzerine (Çev. Mehmet Ratip),* İstanbul: İletişim Yayınları.

MUNRO, A. (2021, 5 1), *Populism, political program or movement*, Encyclopaedia Britannica, Erişim Adresi: https://www.britannica.com/topic/populism

NASH, K. (1996), "Post-democracy, politics and philosophy: An interview with Jacques Ranciere", *Angelaki: Journal of the Theoretical Humanities*, 171-178.

NORRIS, P., & INGLEHART, R. (2019), *Cultural Backlash,* N.Y.: Cambridge University Press.

PINTEREST. (2021, 1 1), *Pirate Party Ideas*, Pinterest, Erişim Adresi: https://tr.pinterest.com/joyintheworks/pirate-party-ideas/

PIRATE PARTY. (2021, 1 1), *Programme du PP*, Parti Pirate européen site officiel: Erişim Adresi: https://europeennes.partipirate.org/programme.html

POYRAZLAR, E. (2013, 9 22), *Türkiye'de bir ilk: Sağcı, solcu değil, Korsan Parti*, BBC Türkçe, Erişim Adresi: http://www.bbc.com/turkce/haberler/2013/09/130922_elcin_korsan

PPINTERNATIONAL. (2013, 1 1), *About Us*, Pirate Party International Program, Erişim Adresi: http://www.pp-international.net/about

PRZEWORSKI, A. (2019), *Crisis of Democracy,* New York: Cambridge University Press.

SCB. (2018, 11 21), *Highest turnout since 1985 general elections*, SCB Statistics, Erişim Adresi: https://www.scb.se/en/finding-statistics/statistics-by-subject-area/democracy/general-elections/general-elections-results/pong/statistical-news/namnlos/

SCHMITT, C. (2014), *Parlamenter Demokrasinin Krizi, (çev: A. Emre Zeybekoğlu),* Ankara: Dost Kitabevi.

SCHUMPETER, J. (2014), *Capitalism, socialism, and democracy, London, New York (N. Y.): Routledge.*

SERAFINI, M. (2012, 9 27), La démocratie liquide, ça vous dit ? *Courrier International - Corriere della Sera*, Erişim Adresi: https://www.courrierinternational.com/article/2012/09/25/la-democratie-liquide-ca-vous-dit.

TELEGRAPH. (2009, 7 8), *European elections 2009: Sweden's Pirate Party wins a seat in parliament*. The Telegraph, Erişim Adresi: https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/eu/5472520/European-elections-2009-Swedens-Pirate-Party-wins-a-seat-in-parliamentpps.html

TIMONEN, V. (2001), "Earning Welfare Citizenship: Welfare State Reform in Finland and Sweden", P. GOODBY (Ed.) içinde, *Welfare States Under Pressure*, ss.29-51, N. Y.: SAGE Publications.

TUNÇDEMİR, C. (2015, 3 13), *Demokrasiyi, korsanlar mı kurtaracak?* Amerika Bülteni, Erişim Adresi: http://amerikabulteni.com/2015/03/13/demokrasiyi-korsanlar-mi-kurtaracak/